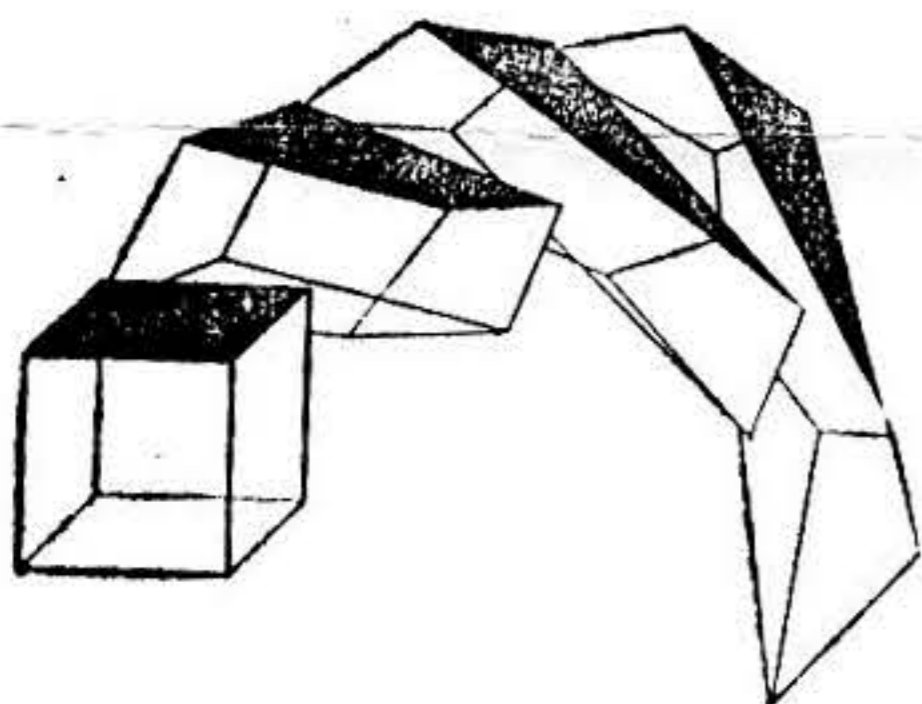

O STAVU SVĚTA

Muž po padesátce, který má za sebou životopis velmi podobný životopisu země, v níž žijeme, hlavně proto, že se zajímal vždy o její stav i o stav světa, místo aby to všechno přenechal jiným, oznámí v sobotu dopoledne své rodině, že pojedou na kolech na výlet. Muž má kolo s přehazovačkou, žena má skládací kolo, starší dcera má kolo, které muž umně přistavěl k rámu nalezenému na smetišti, mladší dcera má dětské kolo, protože je jí teprve osm let. Seřazení pelotonu je velmi důležité. První pojedou starší dcera, protože je jistější na stroji než matka, která pojedou druhá. Pak pojedou mladší dcera a peloton uzavře muž po padesátce, protože je nejjistější, jezdil na kole dost dlouho dvacet kilometrů do práce. Jednou vpředu, jednou vzadu poběží černá fenka.

Děti jsou na takovém výletě jenom šťastné. V matce se střídá radost se stavy úzkostí, protože by mohla jedna nebo druhá dcera spadnout, mohla by spadnout i ona sama, nebo by fenku mohlo přejet auto. Muž nemá žádné stavy úzkostí, soudí, že jízda na kole je bezpečnější než všechny ostatní způsoby dopravy, že děti se vyznají v jízdě stejně dobře jako dospělí a že i pes má svou hlavu a nevletí pod auto, když ví, že by ho mohlo zabít. Tito lidé dojedou v uvedeném pořadí za město, kde je ještě dost zelených stromů, louka a potok. Tam si pak hrají. Na zpáteční cestě sjede žena při chvilkové nepozornosti z pěšiny a zřítí se do jezera. Natluče si však jen svalstvo a odře klouby na rukou. Teprve teď je šťastna, protože daň za takový výlet odvedla ona, děti nespady a fenka

se také nic nestalo. Pád vnesl do pokojného výletu trochu dobrodružné příchutí a to nikdy nezaškodí. Čas výletu se vydařil, může být vyjmut z plynutí všedního života a zaznamenán v paměti.

Já jsem v té době seděl doma a něco jsem psal. Občas jsem poslouchal zprávy o dění kolem. V průběhu dne se stav světa neustále zhoršoval. V Libanonu se opět strhla přestřelka mezi drúzskými a křesťanskými milicemi. V Paříži vybuchla bomba, položili ji Arméni, aby se nezapomnělo na velké vraždění, kte-

Za M. Šimečkou

Když jsme začátkem ledna volali MILANU ŠIMEČKOVÍ a prosili ho o svolení k otiskování esejů z Kruhové obrany, doufali jsme, že postupně navážeme užší spolupráci. Měl o ni zájem, domlouvali jsme jednotlivé články, chystali rozhovor. Ovšem — nejprve měl málo času, po jmenování předsedou Rady konzultantů ještě méně. Mrzelo nás to už proto, že Šimečkovy studie, stati či glosy patřily k tomu nejlepšímu, co jsme mohli číst, vždy přesně analyzovaly lidi, věci, události našeho času. Už se nedočkáme — 24. září Milan Šimečka náhle zemřel. Bylo mu pouhých šedesát. (red)

réhd se dopustili Turci před sedmdesáti lety. Něžáci kluci unesli letadlo se sto třiceti rukojmími, jde jim o něco politického, ale zatím se neví o co. V jedné jihoamerické zemi, už jsem zapomněl v které, byl objeven masový hrob. V Indii zaútočilo vojsko na chrám Sikhů. V Evropě byly rozmístěny další rakety s jadernou náloží, určitě byly rozmístěny ještě i jiné rakety, ale nedostalo se to na veřejnost. Naše vláda poslala blahopřejný telegram jiné vládě. Zase zavřeli jednoho kamaráda, krátce po tom, co ho pustili. Jakýsi chlapík mi pět minut v rádiu vysvětloval — jak měl nařízeno —, že americký prezident je blízek šílenství. V západním Německu se prudce zvyšuje nezaměstnanost učitelů. Ani si při té zprávě nevzpomenu, že jsem také nezaměstnaný učitel.

Za celou sobotu jsem nezaslechl ani jednu dobrou zprávu. Buď je stav

Kruhová obrana

Záznamy z roku 1984

světa skutečně tak špatný, anebo se všechny agentury dohodly, že budou přinášet jen zprávy špatné. Ze zkušeností však soudím, že se ke mně dostala jen desetina špatných zpráv. Dá se s jistotou předpokládat, že se toho dne politikové tajně dohodli na mnoha jiných zhoršeních světa, vojáci ve vši tajnosti vypracovali další variantu dokonalého zabití mnoha miliónů lidí, tajně byly rovněž zabití a umučeny desítky lidí. Nemluvě ani o tom, kolik jich zemřelo hladem. Do moře vyteklo nekontrolovatelné množství špíny a ubylo nekontrolovatelné množství lesní zeleně. Je vlastně dobře, že nevychází najevo úplně všechno, sobota by pak nestála vůbec za nic.

Abych si po takovém dni zlepšil náladu, zajdu večer na návštěvu k muži, který dal přednost výletu na kole před starostmi o stav světa. Dozví se, jak bylo na výletě. Všechny zprávy z jeho dne jsou dobré, veselé a naplněné radostí. Dokonce i zpráva o pádu do jezera se předkládá jako dobrá zpráva, jako veselá, komická a dobře končící událost. Svět se jeví opět jako báječné místo pro život, země je pořád příjemně uzpůsobená pro výlety, protože má ještě lesy, louky a potoky. Na smetišti lze najít skoro nový rám kola. Jenže uplyne sotva půlhodinka dobrých zpráv a my se ponoříme do diskuse o stavu země, ve které žijeme, a o stavu světa. Je to zakázáno a někdy se nás vyptávají, proč to děláme, když stejně nic nezměníme a ještě si tím škodíme.

Je to otázka případná a týká se naprosté většiny lidstva. Mnozí, ti rozumnější a praktičtější, vyvodili ze zbytečnosti takových diskusí poučení a přenechávají starost o stav světa profesionálům, kteří se tím žijí, politikům, vojenským hodnostářům, uchvatitelům moci, chuntám, teroristům, náhodně vybraným lidem, manipulátorům veřejného mínění, vynálezci účinných jedů a jaderným fyzikům. Nemáme v rukou nic, čím bychom mohli stav světa ovlivnit, nemáme kromě výzev k slušnosti, rozumu a toleranci ani žádný recept systémového charakteru, pro který by se mohla nadchnout nějaká po-

uliční demonstrace. A přesto si každe večer tím, že se probíráme špatnými zprávami a hledáme v nich zrnka naděje. Bylo by rozumnější mluvit o chuti vína nebo o nemocech, které stejně obcházejí každý lidský osud. Jsme nevděční k prosté skutečnosti, že po drátě ze zásuvky spolehlivě proudí elektrina a rozsvěcuje lampu se žlutým stínidlem a k téměř jisté naději, že zítra půjdou ještě děti do školy. Je možné, že bychom si jen tak hráli? Pro potěchu z nějaké trefné myšlenky, která vystihne daný stav a jeho tendenci?

Vždyť to žádné velké potěšení není, když po vybraných zkušenostech a přečtených knihách víme více méně přesně, které kroky ve správě země a správě světa vedou ke špatným koncům a nemáme tu nejmenší možnost takovým krokům zabránit. Je to jako sedět na skalisku a přihlížet přílivu, o kterém víme z tisícileté zkušenosti, že na svém vrcholu se přes skalisko vždy přelee. Zřejmě jen rozmnožujeme řady poštilců, kteří si stejným způsobem kazili večer před tisícem a třemi tisíci lety, ba ještě i předevčírem a včera. Utěchou je jediné to, že takoví lidé byli a jsou a vytvářejí na povrchu planety řídké pletivo, které sice není schopno zabránit zhoršování světa, ale je schopno zachránit vás před zoufalou myšlenkou, že trpíte nějakou nemocí, která je v našich končinách tak vzácná jako černé neštovice.

A tak si v takový večer s mužem, který strávil sobotu na kole, s jeho ženou a třeba ještě s jinými

Kresby P. Rudolj

práteli sdělujeme nad stolem, kdo z nás něco pěkného četl nebo slyšel a těšíme se z toho, že nejsme sami se svým smutkem nad špatnými zprávami. Zjišťujeme, že se nám líbí myšlenky nějakého Mačara nebo Srba, a to je jediná dobrá zpráva, která má původ ve světě a ne v našem soukromí. Vzpomeneme si ještě i na jiné lidi, jejichž myšlenky nás potěšily a kteří nemají žádné funkce, ale chválabohu obývají s námi tutéž planetu. Já si nevěřečně a jistě i naivně říkám, že by řídké pletivo lidí společných myšlenek mohlo jednou zesílit a spolupůsobit na zlepšování zpráv o stavu světa. Pro jistotu si však příští sobotu vypůjčím kolo a pojedou až za město, kde je ještě dost zelených stromů, louka a potok, abych mohl pak den vyjmut z plynutí všedního života a zaznamenat v paměti. Milan ŠIMEČKA